

Plakát v podchodu

listopad 1989 – srpen 1990

Na podzim roku 1997 jsem cítil, že si potřebuji odpočinout. Bylo mi těžko, smutek a prázdnota po úmrtí mé manželky Vlastimily před půlrokem byly příliš silné. Vzal jsem si týden volna, byla to po sedmi letech v Naději moje první dovolená. Nikomu jsem neřekl, kam se chystám. Sám jsem to nevěděl. A bylo mi docela jedno, kam pojedu. Hlavně být pár dnů o samotě a ze všeho se k nebi vypovídat. Vyrazil jsem autem. Na pumpě v Boleslavi jsem hledal nějakou turistickou mapu a objevil Krkonoše. Hory mám rád a v Krkonoších jsem ještě nebyl. Rozhodnutí bylo rychlé.

Toulal jsem se po horách, kam mě nohy nesly, usedal na výhledech a kochal se krásou přírody. Prožíval jsem něco nového, na co jsem dosud neměl čas. Hlavou se mi honily myšlenky na budoucnost bez Vlasty. A bezděky se mi připomínaly věci minulé. Životní úspěchy i selhání, radosti i smutky se mi začaly řadit do souvislostí. Začal jsem chápat, jak se mi dnes hodí všechno, co jsem kdy prožil, a jak to zapadá do mé práce v Naději. Nemohl jsem se ubránit vzpomínání.

Pominu zážitky z mládí, dostávám se do let 1968 až 1969. Měsíc po sovětské invazi jsem odjel do Francie a v Paříži se zanedlouho seznámil s Vlastou. Tam jsme se pak setkávali s desítkami československých

uprchlíků. Motivy k emigraci měli různé, někteří odešli kvůli sovětské okupaci, jiní z ekonomických důvodů. Docela zblízka jsme mohli poznávat charaktery, myšlení a pocity lidí, kteří opustili svou vlast a ještě nenašli nový domov. Vlasta nabídla, že je bude v jedné pomáhající organizaci učit francouzsky, ale po několika lekcích to pro malý zájem vzdala.

Někteří měli namířeno za oceán, v Paříži si jen vyřizovali imigrační povolení. Poznali jsme, že jsou to většinou lidé silní, kteří se nebojí něco ve svém životě změnit. Jiní tam zůstávali a životem se bezcílně protloukali, jak se dalo. Často žili z podpory. Našli se i vychytralí příživníci, kteří zabíjeli čas prázdnými debatami.

Po návratu z Francie nám nastaly starosti s bydlením. Na několik měsíců nás vzal do podnájmu kamarád v Praze, kde jsem měl zaměstnání. Ale chtěli jsme normálně bydlet a založit rodinu. Hledal jsem práci s bytem. Kdekoliv. Několikrát jsem dostal nabídku práce s příslibem bydlení, ale dostavilo se jen zklamání z planých slibů. Následovaly odchody ve zkušební době a hledání jinde. Naše nároky na práci i bydlení se postupně snižovaly. Dva týdny jsme tak prožili na cestách bez peněz. Spali jsme v autě, každou noc někde jinde. Objeli jsme Čechy, projeli Moravou a dorazili na Slovensko.

Vidět lidi spící na nábřeží Seiny bylo pro člověka pocházejícího z Československa něčím neobvyklým. Paříž, říjen 1968

V Nitře jsem přijal špatně placenou práci, ale měli jsme střechu nad hlavou. Dvě místnosti v podnikové ubytovně jsme upravili na jedno-
duché, ale útulné bydlení. Byl jsem však vazalem svého zaměstnavatele. Nemohl jsem změnit práci, dokud nebudeme bydlet jinde a lépe. Po roce dostala Vlasta nabídku zaměstnání s bytem, když půjde učit češtinu na střední vojenskou školu. Odešla kvůli tomu z vysoké školy, kde přednášela francouzštinu. Byt byl pěkný, ale zase vázaný na zaměstnání, tentokrát na její.

Slovensko bylo svým způsobem výhodou. Měl jsem pošramocený kádrový posudek. Pokazil jsem si jej v osmašedesátém před sovětskou invází i krátce po ní. Podezřelý byl též můj pobyt ve Francii. Tak jsem mohl být pár let v Nitře v závětrí. Kádrové materiály za mnou na Slovensko nepřišly. Snad to bylo tím, že se v nedávno ustavené federaci vytvořila v hlavách komunistické vrchnosti nějaká mentální nebo byrokratická hranice mezi oběma republikami, nevím.

V Nitře jsme pokojně žili až do doby, než se o mne začala zajímat neblaze proslulá Státní bezpečnost. Několikrát mě vyhledal jejich agent a snažil se mě získat pro spolupráci metodou cukru a biče, nabídkami a pohrůžkami. Zjistil jsem, že náš služební byt je odposlouchávaný, protože ten muž věděl, o čem doma mluvíme. Zaplést jsem se s nimi nechtěl. Taky jsme pochopili, že se o Vlastu už dlouho zajímá vojenská kontrarozvědka. To byly důvody k novému stěhování, tentokrát do pohraničí na Moravu, opět do služebního bytu. A pak ještě podobně dvakrát. Celkem jsme s rodinou bydleli patnáct let v závislosti na zaměstnání. Dnes se tomu říká nejisté bydlení.

Tyto zkušenosti mi po letech v Naději hodně pomáhaly porozumět potřebám lidí v nouzi. Motivace k založení Naděje to však nebyla.

Skutečnou motivací k pomoci lidem byla touha po opravdovém křesťanství. Nebyla to víra předávaná v rodině z generace na generaci.

Setkání s Ježíšem Kristem v dospělosti, v roce 1980, znamenalo podstatnou změnu v mém životě. Přišlo to nečekaně jako blesk z jasného nebe. Moje ateistická výchova tím vzala za své. Následovala proměna hodnot, změna ve směřování života, odhodlání následovat Krista. Důležité bylo, že jsme mohli svou víru prožívat s Vlastou společně.

Začali jsme se angažovat v křesťanském prostředí. Otevřeli jsme chalupu pro letní pobyty mládeže, vystřídal se tam mnoho lidí. Po přestěhování do Prahy jsme byli aktivní v evangelickém sboru. Zorganizovali jsme několik evangelizačních shromáždění. Byli jsme svým způsobem připraveni na politické změny, které měly přijít, i když jsme to netušili.

Na konci osmdesátých let se pozvolna mění politické a společenské poměry v sovětském bloku. Tento vývoj přináší zásadní zvrat i do našeho života. V Sovětském svazu prosazuje Gorbačov perestrojku a glasnost, přestavbu státního hospodářství a otevřenost k informování občanů. Komunistický systém v Evropě se začíná rozpadat. Nejdříve zahájila jeho destrukci v Polsku Solidarita, následuje Maďarsko, východní Němci utíkají přes Maďarsko a později přes Prahu na západ.

Všechno dění dychtivě sledujeme s očekáváním změn taky u nás. Jsme čtyřčlenná rodina, manželé Vlastimila a Ilja a děti Michelle a René. Michelle je 18 let, maturovala na gymnáziu a začala studovat na konzervatoři varhany. Renému je 14 let, ještě chodí do základní školy. Vlasta učila celý život na všech stupních škol, od základní po vysokou. Několik posledních let je v invalidním důchodu, má vážnou srdeční vadu. Nová situace a nadějně vyhlídky jí však dodávají energii, cítí se dobře. Já mám zaměstnání na jednom generálním ředitelství. Není tam moc práce, spíš je to jen docházka do kanceláře. Dávno vím, že moje práce je stejně zbytečná jako celá ta instituce.

Rodina Hradeckých poprvé společně v cizině. V této době už bylo rozhodnuto pomáhat lidem. Zleva René, Michelle, Vlastimila, Ilja. Rakousko, prosinec 1989

U nás se stále ještě drží u moci komunisti. Vypadá to, jako by se změny naší společnosti netýkaly. Ale v lidech zraje touha po svobodě. Přichází 17. listopad 1989. Končí jedna etapa našich dějin. Chápeme změny jako nevratné. Je nám jasné, že se otevírají nebývalé možnosti. Doma všechno probíráme. Přemýšlíme, co budeme dělat. Počítám s tím, že v zaměstnání skončím. Po letech neužitečných chci dělat něco smysluplného.

V pražských ulicích je rušno, lidé prožívají silné emoce ze svítání nad naší zemí. Svoje pocity a touhy vyjadřují ručně psanými vývěskami, které vylepují na všemožných místech. Jednoho večera, bylo to hned

v listopadu, se René přiznal, že taky vyvěsil v podchodu svůj plakát. O Armádě spásy. Ta dvě slova mě zasáhla. Něco o ní a její službě víme. To je ono! Najednou máme jasno.

Od myšlenky k činu není daleko. Víme, že v Praze žije někdejší důstojník Armády spásy a kazatel Bohuslav Bureš. Pamatuje její činnost, než ji komunisti v roce 1950 zakázali. Víme, že pravidelně vede bohoslužby. Jdeme za ním. Je mu přes devadesát, ale stále je vitální. Navrhujeme, že pomůžeme Armádě spásy vrátit se do naší země.

Všichni se ze setkání radujeme. Domlouváme postup a rozdělujeme si úkoly. Hned po prvním setkání píšu 2. prosince 1989 dopis do světového ústředí a nabízím pomoc. Vidíme příhodný čas a velkou příležitost. Organizujeme okruh příznivců a přátel.

Podplukovník Derrick Tribble, kterého komunistický režim jako mladého poručíka Armády spásy vyhostil, se mohl po 40 letech do Československa vrátit. Zleva Zdeněk Toužimský, Derrick Tribble, Ilja Hradecký u spontánně vytvořeného památníku Jana Palacha. Praha, Václavské náměstí, duben 1990

Netrpělivě očekávaná odpověď z Londýna přichází až po třech měsících, ale nese dobrou zprávu. Obnovení činnosti v Československu dostávají za úkol Holanďané, jejich nejvyšší představitelé přijedou 4. dubna 1990. Připravujeme slavnostní shromáždění. Účast je nečekaná, velký sál zaplněný, poslední příchozí si nemají kam sednout. Máme ohromnou publicitu. Armáda spásy je pro novináře atraktivní. Je to něco nového, neobvyklého. Velkolepá událost!

vlevo: Na první poradě k obnovení činnosti Armády spásy se projednávala strategie pro nejbližší týdny. Zleva „veteráni“ Gustav Stranofsky a Bohuslav Bureš, Angličan Derrick Tribble, holandský velitel R. J. Schurink, Ilja Hradecký, Jan Dostál, Čech žijící v Holandsku. Praha, duben 1990, foto Strijdkreet

vpravo: Slavnostní shromáždění při obnovení činnosti Armády spásy v Československu se konalo 4. dubna 1990 ve velkém sále metodistické církve v Ječné ulici v Praze. Foto Strijdkreet

Když mého zaměstnavatele podle očekávání ministerstvo zrušilo, mohl jsem věnovat všechn čas něčemu užitečnému. Oba s Vlastou jsme se rozhodli jít do práce v Armádě spásy naplno. S vyslanými důstojníky jsme obcházeli úřady a objížděli republiku. Na několika

místech se podařilo dojednat obnovení činnosti. To trvalo až do léta. Každou neděli jsme organizovali bohoslužby. Psali jsme a tiskli letáky, pozvánky, písničky. Vydávali jsme měsíčník. Byl skromný, několik listů malého formátu, naklepaný na psacím stroji, rozmnožený na malé kopírce, spojený sešívačkou. Samizdat. Začali se k nám přidávat další lidé.

Na Armádě spásy mi imponovalo propojení sociální a spirituální pomoci lidem. Heslo „Soup, Soap, Salvation“ znamená nejprve člověka nasytit a obléknout, a potom mu nabídnout duchovní podporu. Hledět na potřeby celého člověka. To nás do budoucna silně inspirovalo. Byli jsme oba hodně horliví, chtěli jsme rychle jednat o každé příležitosti, která se někde objevila. A tehdy jich bylo! Přitom jsme se stále s netrpělivostí podívovali pomalému rozhodování Holanďanů. Nerozuměl jsem, proč každé rozhodnutí rozvažují tak dlouho a nechávají padnout mnohé příležitosti. Pochopil jsem až po letech, když jsem sám nesl v Naději odpovědnost.

Naše trvalé zapojení do Armády spásy se zdálo být jisté. Přesto došlo ke zvratu.